

Bemærkninger til forslaget

1. Formålet med og baggrunden for beslutningsforslaget

Danmark har ratificeret en række FN-menneskerettighedskonventioner og er forpligtet til at overholde konventionerne. Rettighederne i konventionerne er bl.a. kommet til udtryk i en række lovbestemmelser.

Socialistisk Folkeparti foreslår, at de fire nævnte konventioner ved en inkorporering bliver en direkte bestanddel af dansk ret i den form, hvori de er indgået. En inkorporering vil

- have en væsentlig national og international signalværdi,
- styrke individernes retsstilling,
- skabe et lovgrundlag for, at de retsanvendende myndigheder kan anvende konventionerne, og
- indebære øget opmærksomhed på og større bevidsthed om konventionerne.

Et af regeringen nedsat inkorporeringsudvalg afgav i 2001 betænkning om inkorporering af menneskerettigheder i dansk ret (betænkning 1407/2001). Inkorporeringsudvalget anbefalede, at (indtil videre) tre FN-menneskerettighedskonventioner blev inkorporeret i dansk ret. For så vidt angår FN's konvention om økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder anbefalede udvalget, at konventionen ikke inkorporeres på nuværende tidspunkt, men det fremgår af betænkningen, at en del af udvalget argumenterer for en inkorporering sammen med de øvrige tre konventioner, jf. nedenfor.

Justitsministeren har imidlertid tilkendegivet, at regeringen ikke agter at følge Inkorporeringsudvalgets anbefalinger om inkorporering af konventionerne

Socialistisk Folkeparti fremsætter på denne baggrund dette beslutningsforslag.

Socialistisk Folkeparti henviser til, at de enkelte individers retsstilling, herunder i forhold til staten, utvivlsomt er blevet markant forbedret med inkorporeringen af den europæiske menneskerettighedskonvention i 1992. Inkorporeringsudvalgets betænkning og anbefalinger viser, at en yderlig styrkelse af menneskerettigheder kan opnås ved en inkorporering af FN-menneskerettighedskonventioner.

En tydeliggørelse af borgernes mulighed for selvstændigt at påberåbe sig konventionerne for domstolene vil udgøre en styrkelse af borgernes retsstilling. Man kan tale om en supplerende kontrol. Borgerne har en selvstændig funktion, når det drejer sig om konventionsforpligtelsernes overholdelse. Kontrollen med overholdelsen af konventionsforpligtelserne, som varetages af lovgivningsmagten, har abstrakt karakter, og det er ikke muligt at forudse alle situationer, hvor lovens anvendelse kan give anledning til problemer i forhold til konventionen. Adgang til domstolsprøvelse på grundlag af omstændighederne i en konkret sag i forhold til en konvention er et principielt og centralt supplement til den generelle og forudgående kontrol, som varetages af lovgivningsmagten.

Det er nødvendigt at få foretaget en grundig drøftelse og behandling af inkorporeringsspørgsmålet i Folketinget. Socialistisk Folkeparti finder som et minimum, at Inkorporeringsudvalgets anbefaling om på nuværende tidspunkt at inkorporere tre konventioner bør følges, men mener herudover, at der kan være vægtige begrundelser for at udvide inkorporeringen til yderligere konventioner.

Beslutningsforslaget indebærer, at regeringen skal fremsætte lovforslag om inkorporering af fire konventioner – mest nærliggende i overensstemmelse med Inkorporeringsudvalgets anbefaling på dette punkt. Det vil sige,

- at konventioner gøres til en del af dansk ret ved lov,
- at loven indeholder en udtrykkelig opregning af de konventioner, der er omfattet af inkorporeringen, dog således, at inkorporeringen alene omfatter konventionerne, i det omfang de er bindende for Danmark, det vil sige med respekt af eventuelle forbehold,
- at de inkorporerede konventioner samles i én lov,
- at loven tillige omfatter den europæiske menneskerettighedskonvention med tilhørende protokoller, der blev inkorporeret ved lov i 1992,
- at der indsættes en bestemmelse i loven, der præciserer, at lovens formål er at styrke menneskerettighedernes stilling i dansk ret.